

Sygn. akt III AUa 1499/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Maria Pietkun
Sędziowie:	SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.) SSA Janina Cieślikowska
Protokolant:	Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Opolu

z dnia 31 sierpnia 2011 r. sygn. akt V U 661/11

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle, że ustala datę początkową przyznania prawa do emerytury na dzień 1 kwietnia 2007 r., a dalej idące odwołanie oddala;

II. dalej idącą apelację oddala.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 sierpnia 2011 r. Sąd Okręgowy we Opolu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie I zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 5 stycznia 2011 r. i przyznał wnioskodawcy J. R. prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, przy uwzględnieniu zatrudnienia w Zakładach (...) w Ś. od 19 maja 1969 r. do 14 kwietnia 1987 r., począwszy od 22 czerwca 2006 r., a w punkcie II stwierdził odpowiedzialność Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie prawa wnioskodawcy do emerytury.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Jan Razik, urodzony 22 czerwca 1946 r., w dniu 23 maja 1989 r. rozwiązał ostatni stosunek pracy i obecnie nie kontynuuje zatrudnienia. Wnioskodawca posiada łączny staż ubezpieczeniowy w wysokości 25 lat, 4 miesięcy i 13 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego.

W dniu 17 maja 2006 r. J. R. złożył do ZUS w O. wniosek o emeryturę.

Decyzją z dnia 5 stycznia 2011 r. organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W tej decyzji organ rentowy uznał wnioskodawcy łączny staż ubezpieczeniowy w wysokości 25 lat, 4 miesięcy i 13 dni okresów składkowych i nieskładkowych, wskazując jednak w uzasadnieniu, że wnioskodawca nie posiada wymaganych okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W uzasadnieniu decyzji wskazano, że decyzją kolegiąlną z 29 grudnia 2010 r. nie uznano świadectwa pracy z dnia 5 grudnia 2002 r., gdyż nazwa stanowiska wykazana w tym świadectwie – szlifierz, nie jest tożsama ze stanowiskiem wymienionym w wykazie aktu resortowego – szlifierz, krajacz metali.

W okresie od 19 maja 1969 r. do 30 kwietnia 1987 r. J. R. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Zakładach (...) w Ś. na stanowisku szlifierza. Był to bardzo duży zakład, w którym pracowało około 3000 osób. Zakład produkował prądnice, rozruszniki i alternatory do samochodów i stąd praca była wykonywana przy bardzo dużej ilości maszyn.

Wnioskodawca od początku zatrudnienia został przyjęty na stanowisko szlifierza w dziale głównego mechanika. Wnioskodawca pracował w brygadzie obróbki wtórnej, gdzie pracowali szlifierzy, tokarze i frezerzy. Wnioskodawca przez cały ten okres pracował jako szlifierz i wykonywał swoją pracę przy maszynach szlifierskich. Nie mogło się zdarzyć w tego typu zakładzie, aby wnioskodawca był przesuwany na inne stanowisko, z powodu braku pracy przy maszynach szlifierskich. Jego brygada zajmowała się bezpośrednio naprawą maszyn i urządzeń. Każdorazowo czynności szlifierskie były niezbędne. W ciągu danej zmiany roboczej szlifierz miał zapewniony tok pracy i miał stos elementów do obróbki przez szlifowanie. Asortyment elementów podlegających obróbce szlifowania był bardzo szeroki, ponieważ dział Głównego Mechanika, zajmując się utrzymaniem ruchu maszyn i urządzeń w zakładzie, był wykonawcą tych elementów, które podlegały obróbce szlifowania. Były to elementy służące konserwacji, naprawie maszyn i urządzeń. Elementów tych było tak dużo, że musiało być wyodrębnione stanowisko szlifierza. Wnioskodawca pracował przy maszynach tj. szlifierkach, które służyły do różnego rodzaju szlifowania tj. na płasko, na okrągło.

W zakładzie był wypłacany dodatek z tytułu pracy w warunkach szkodliwych, pracownicy otrzymywali też mleko.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał odwołanie wnioskodawcy za uzasadnione. Sąd I instancji wskazał, że w oparciu o zgromadzone dowody należy przyjąć, że wnioskodawca był zatrudniony w warunkach szczególnych w okresie od 19 maja 1969 r. do 30 kwietnia 1987 r. w Zakładach (...) w Ś. na stanowisku szlifierza. W ocenie tego Sądu nie było słuszne stanowisko organu rentowego, że za pracę w warunkach szczególnych odpowiadającą rodzajowi stanowiska wymienionego w przepisach aktu resortowego Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. oraz charakterowi prac z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. należałoby uznać jedynie stanowisko szlifierza, krajacza metali tarczą ścierną. Zdaniem Sądu I instancji w akcie resortowym w dziale III wykazu A pod pozycją 78 pkt 6 wymieniono dwa bardzo zbliżone stanowiska pracy, a mianowicie szlifierza oraz krajacza metali tarczą ścierną. Mając natomiast na uwadze taką wykładnię, a także zeznania w pełni wiarygodnych świadków, które były jasne i konsekwentne, należało uznać, że wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał w spornym okresie zawód szlifierza, który to należało zaliczyć do prac w warunkach szczególnych.

Z wyrokiem tym w całości nie zgodził się organ rentowy wywodząc apelację, w której zarzucił:

1) naruszenie prawa procesowego w sposób mogący mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. i art. 227 k.p.c. poprzez wadliwe ustalenie stanu faktycznego, polegające na nieuzasadnionym przyjęciu, że wnioskodawca pracował przez wymagany do nabycia emerytury okres – stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracy

w szczególnych warunkach, podczas gdy z dokumentów oraz zeznań świadków tenże fakt wcale jednoznacznie nie wynika;

2) naruszenie prawa materialnego, tj. art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, poprzez błędne jego zastosowanie i niesłuszne przyjęcie, że wnioskodawca jest uprawniony do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych począwszy od dnia 22 czerwca 2006 r. z uwagi na zaliczenie mu okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych w Zakładach (...) w Ś. w okresie od 19 maja 1969 r. do 14 kwietnia 1987 r. pomimo, że wnioskodawca nie posiada wymaganego okresu pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracy w szczególnych warunkach, a także naruszenie art. 118 ust. 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS poprzez przyjęcie, że ZUS ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie prawa do emerytury, podczas gdy wszystkie okoliczności zostały w sprawie ustalone i to w odpowiednim terminie, zatem stanowisko Sądu jest bezzasadne.

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie odwołania wnioskodawcy i zasądzenie od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, względnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja organu rentowego zasługuje na częściowe uwzględnienie, lecz z innych przyczyn, niż to zostało podniesione przez skarżącego.

Spór w sprawie dotyczył ustalenia, czy J. R., mający ukończone 60 lat i udowodniony ponad 25 – letni ogólny staż ubezpieczenia, spełnił warunki do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, w szczególności zaś, czy udowodnił 15 – letni staż pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Poza sporem natomiast było, że wnioskodawca w okresie od 19 maja 1969 r. do 30 kwietnia 1987 r. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku szlifierza w Zakładach (...) w Ś.. Organ rentowy nie uznał tego okresu zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach i z tego względu odmówił J. R. prawa do spornego świadczenia, uzasadniając to okolicznością, że zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko pracy nie jest tożsame ze stanowiskiem wynikającym z powołanego w świadectwie pracy aktu resortowego, tj. szlifierz, krajacz metali tarczą ścierną.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że do wnioskodawcy, jako osoby urodzonej przed dniem 1 stycznia 1949 r., zastosowanie w sprawie miał przepis art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, na którym to prawidłowo Sąd Okręgowy oparł swoje rozstrzygnięcie. Wobec tego zupełnie niezrozumiałą jest zarzut organu rentowego o naruszeniu przez Sąd I instancji prawa materialnego w postaci art. 184 w/w ustawy, który nie stanowił w tej sprawie podstawy rozstrzygnięcia.

W myśl natomiast przepisu art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Wiek emerytalny uprawniający do przechodzenia na emeryturę na podstawie art. 32 cytowanej wyżej ustawy oraz katalog prac uznawanych za wykonywane w szczególnych warunkach zawiera rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.). Zgodnie z § 4 ust. 1 tego aktu pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Dodatkowo, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15.12.1997 r., II UKN 417/97 (OSNP 1998/21/638) tylko praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze na stanowiskach wymienionych w rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury. W tym miejscu wskazania także wymaga, że utrwalony jest już pogląd, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wbrew zarzutom organu rentowego, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych i wyczerpujących ustaleń w zakresie stanu faktycznego sprawy, jak też zastosował właściwe przepisy prawne, które przytoczył i przeanalizował w pisemnym uzasadnieniu wyroku. Sąd Apelacyjny w pełni przychylił się do powyższych ustaleń oraz dokonanej przez Sąd I instancji wykładni przepisów. Zważyć w szczególności należy, że już z przedłożonego przez wnioskodawcę świadectwa pracy z dnia 5 grudnia 2002 r. wynikało jednoznacznie, że J. R. w spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę na stanowisku szlifierza, a w punkcie 8 tego dokumentu wskazano, że była to praca w szczególnych warunkach wymieniona w wykazie A dziale III pod pozycją 78 – szlifowanie lub ostrzenie wyrobów i narzędzi metalowych oraz polerowanie mechaniczne - załącznika do ww. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. Zatem słuszne jest stanowisko Sądu I instancji, że podane przez pracodawcę stanowisko pracy odpowiada rodzajowo pracom wymienionym w akcie odpowiednim dla ustalenia uprawnień emerytalnych z tego tytułu. Dodatkowo fakt, że wnioskodawca był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na ww. stanowisku, został potwierdzony spójnymi i korespondującymi ze sobą zeznaniami świadków, pracujących w tym samym czasie z Janem Razikiem. Nie jest zasadne stanowisko apelującego, jakoby do zaliczenia wnioskodawcy jego zatrudnienia jako pracy w warunkach szczególnych, niezbędne było ustalenie, że pracował tylko i wyłącznie na stanowisku jednocześnie szlifierza i krajacza metali tarczą ścierną, wymienionego w wykazie A, dziale III, pod pozycją 78 pkt 6 zarządzenia Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. W tej kwestii Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd Sądu Okręgowego, który został szczegółowo i wyczerpująco zawarty w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, wobec czego nie ma potrzeby jego ponownego przytoczenia.

Nie jest również trafny zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jako że z przepisu tego wynika, że Sąd I instancji wydając orzeczenie ustalające prawo do świadczenia, w razie przyjęcia odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z urzędu stwierdza taką odpowiedzialność. Zdaniem Sądu Apelacyjnego słusznie uznał Sąd I instancji, że w realiach rozpoznawanej sprawy zaistniały podstawy do przyjęcia tejże odpowiedzialności, a odzwierciedleniem tego jest ustalenie zawarte w punkcie II zaskarżonego wyroku.

Jednocześnie jednak Sąd I instancji nieprawidłowo wskazał dzień ukończenia przez wnioskodawcę 60 lat jako datę początkową przyznania spornego świadczenia, bowiem do dnia 31 marca 2007 r. J. R. pobierał rentę z tytułu niezdolności do pracy z K., wobec czego świadczenie winno mu zostać przyznane od dnia 1 kwietnia 2007 r.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny w punkcie I, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok i orzekł jak w sentencji, natomiast ze względów wyżej podanych, uznając apelację organu rentowego za bezzasadną, orzekł o jej oddaleniu w pozostałym zakresie, na podstawie art. 385 k.p.c.

R.S.